

Ieguldījumu pakalpojumu klientu klasifikācijas politika

1. Politikas mērķis un pielietojums	1
2. Politikā lietotie termini un saīsinājumi	1
3. Vispārīgie noteikumi	2
4. Klientu klasifikācija un statuss	2
5. Privāts klients	2
6. Profesionāls klients.....	3
7. Tiesīgs darījuma partneris	4
8. Klienta interešu aizsardzība	5
9. Atbildības sadalījums.....	6

1. Politikas mērķis un pielietojums

- 1.1. Ieguldījumu pakalpojumu klientu klasifikācijas politikas (turpmāk tekstā - Politika) mērķis ir klasificēt ieguldījumu pakalpojumu klientus atbilstoši to kompetencei un pieredzei, darbojoties ar finanšu instrumentiem, kā arī nodrošināt iespējami vispusīgāku klientu interešu aizsardzību.
- 1.2. Politika tiek piemērota valsts akciju sabiedrībā „Latvijas Hipotēku un zemes banka” (turpmāk tekstā - Banka) un Bankas kontrolētajā akciju sabiedrībā „Ieguldījumu pārvaldes sabiedrība „Hipo fondi”” (turpmāk tekstā – Hipo fondi).

2. Politikā lietotie termini un saīsinājumi

- 2.1. **Finanšu instrumenti** – Finanšu instrumentu tirgus likumā definētie finanšu instrumenti – tajā skaitā, bet ne tikai – parāda vērtspapīri, akcijas, ieguldījumu apliecības, naudas tirgus instrumenti un atvasinātie finanšu instrumenti.
- 2.2. **Ieguldījumu pakalpojums** – ieguldījumu pakalpojumi un blakuspakalpojumi Finanšu instrumentu tirgus likuma izpratnē, tajā skaitā, bet ne tikai:
  - 2.2.1. klienta rīkojumu par darījumiem ar finanšu instrumentiem pieņemšana un nodošana izpildei;
  - 2.2.2. klienta rīkojumu par darījumiem ar finanšu instrumentiem izpilde;
  - 2.2.3. klienta finanšu instrumentu individuāla pārvaldīšana saskaņā ar klienta pilnvarojumu (portfeļa pārvaldības pakalpojums);
  - 2.2.4. konsultāciju sniegšana par ieguldījumiem finanšu instrumentos;
  - 2.2.5. finanšu instrumentu turēšana;
  - 2.2.6. valūtas maiņas pakalpojumi, ja tie saistīti ar ieguldījumu pakalpojumu sniegšanu;

2.2.7. ieguldījumu pētījuma, finanšu analīzes vai citas vispārējas rekomendācijas sniegšana attiecībā uz darījumiem uz finanšu instrumentiem.

2.3. **Klients** – šīs Politikas ietvaros Bankas vai Hipo fondi sniegto ieguldījumu pakalpojumu klients vai darījumu partneris.

2.4. **Likums** – Finanšu instrumentu tirgus likums.

3. Vispārīgie noteikumi

3.1. Šī Politika izstrādāta, ievērojot Finanšu instrumentu tirgus likuma, Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvas 2004/39/EK, kas attiecas uz finanšu instrumentu tirgiem prasības, kā arī Bankas politikas, procedūras, noteikumus un citus iekšējos normatīvos dokumentus.

3.2. Politiku apstiprina Bankas padome un tā tiek pārskatīta un pilnveidota pēc vajadzības, bet ne retāk kā reizi gadā, .

3.3. Bankai ir tiesības vienpusēji un bez iepriekšēja klientu brīdinājuma veikt izmaiņas Politikā, atbilstoši izmaiņām likumdošanā, Bankas iekšējos normatīvajos dokumentos un finanšu instrumentu tirgos.

3.4. Politika ir pieejama Bankas un Hipo fondi interneta mājas lapās, kā arī pēc Klienta pieprasījuma Bankas filiālēs.

4. Klientu klasifikācija un statuss

4.1. Klientu klasifikācijas mērķis ir statusa piešķiršana klientiem pēc to profesionalitātes, pieredzes un spējām apzināties riskus un iespējamus zaudējumus darbībās ar finanšu instrumentiem.

4.2. Klients, kuram tiek sniegti ieguldījumu pakalpojumi atbilstoši Likumam, tiek iedalīts vienā no sekojošām klasifikācijas klasēm:

4.2.1. privāts klients;

4.2.2. profesionāls klients;

4.2.3. tiesīgs darījumu partneris.

4.3. Klientiem tiek nodrošināta atšķirīgu interešu aizsardzību atkarībā no tiem piešķirtā statusa. Vislielākā interešu aizsardzība tiek piemērota privātajiem klientiem, bet vismazākā – tiesīgiem darījumu partneriem.

4.4. Klients tiek informēts par tam piešķirto statusu rakstiskā veidā.

4.5. Klients tiek informēts rakstiskā veidā par tā tiesībām tam piemērot citu klienta statusu.

4.6. Attiecīgo statusu klientam var piešķirt kopumā vai noteiktā apjomā, tas ir attiecībā uz ieguldījuma pakalpojuma atsevišķu veidu, darījuma veidu vai konkrētu darījumu, vai produktu.

5. Privāts klients

5.1. Privāta klienta statuss tiek automātiski piemērots visiem tiem klientiem, kuriem netiek nepiemērots profesionālā klienta vai tiesīga darījuma partnera statuss.

5.2. Profesionālajam klientam vai tiesīgam darījuma partnerim var piešķirt privāta klienta statusu, ja:

5.2.1. klients rakstiskā veidā ir iesniedzis iesniegumu ar attiecīgu lūgumu (klients var norādīt ieguldījuma pakalpojuma, darījuma vai produkta veidu, attiecībā uz kuru tas vēlas saņemt privāta klienta statusu);

- 5.2.2. klienta lūgums tiek akceptēts un par privātā statusa piešķiršanu (kopumā vai daļēji uz kāda ieguldījuma pakalpojuma, darījuma vai produkta veidu) tiek noslēgta savstarpēja rakstveida vienošanās ar attiecīgo ieguldījuma pakalpojuma sniedzēju.
- 5.3. Privāta klienta statuss tiek piešķirts profesionālajam klientam, ja:
- 5.3.1. klients profesionālā klienta statusu ieguvis šīs Politikas punktā 6.2. noteiktajā kārtībā;
- 5.3.2. tiek iegūta informācija, ka attiecīgā persona vairs neatbilst profesionālam klientam izvirzāmajām prasībām;
- 5.3.3. attiecīgais ieguldījuma pakalpojuma sniedzējs pieņēmis lēmumu par piemērotā profesionālā klienta statusa atsaukšanu un par to informējis attiecīgo klientu.

6. Profesionāls klients

- 6.1. Profesionāls klients attiecībā uz visiem ieguldījumu pakalpojumiem un instrumentiem ir:
- 6.1.1. Latvijas Republikā vai citā valstī darbībai finanšu tirgū licencēta un uzraudzīta iestāde:
- 6.1.1.1. kredītiestāde;
- 6.1.1.2. ieguldījumu brokeru sabiedrība;
- 6.1.1.3. cita licencēta vai regulēta finanšu iestāde;
- 6.1.1.4. ieguldījumu fonds vai ieguldījumu pārvaldes sabiedrība;
- 6.1.1.5. apdrošinātājs;
- 6.1.1.6. pensiju fonds;
- 6.1.1.7. preču dīleris;
- 6.1.1.8. sabiedrība, kas iespējas līgumu, nākotnes līgumu vai atvasināto finanšu instrumentu tirgos vai atvasināta instrumenta bāzes aktīva tirgos veic darījumus uz pašu rēķina, kuru vienīgais mērķis ir ierobežot finanšu risku atvasināto finanšu instrumentu tirgū, vai kas veic darījumus uz citu šo tirgus dalībnieku rēķina vai veido tiem cenas, un ko garantē norēķinu sistēmas dalībnieki šajā tirgū, ja atbildību par šādu sabiedrību noslēgto līgumu izpildes nodrošināšanu uzņemas norēķinu sistēmas dalībnieki šajā tirgū; vai
- 6.1.1.9. cita komercsabiedrība, kuras pamatdarbība ir ieguldīšana finanšu instrumentos un kuras šādus ieguldījumus veic lielos apmēros;
- 6.1.2. komercsabiedrība, kas atbilst vismaz divām no minētajām prasībām:
- 6.1.2.1. pašu kapitāls — ne mazāks kā 2 miljonu eiro ekvivalents latos pēc Latvijas Bankas noteiktā kursa;
- 6.1.2.2. neto apgrozījums gadā — ne mazāks kā 40 miljonu eiro ekvivalents latos pēc Latvijas Bankas noteiktā kursa;
- 6.1.2.3. bilances vērtība — ne mazāka kā 20 miljonu eiro ekvivalents latos pēc Latvijas Bankas noteiktā kursa;

- 6.1.3. valsts, pašvaldība vai valsts iestāde, kas pārvalda valsts parādu; valsts centrālā banka, Pasaules Banka, Starptautiskais Valūtas fonds, Eiropas Centrālā banka vai cita starptautiska finanšu institūcija;
  - 6.1.4. cita komercsabiedrība, kuras pamatdarbība ir ieguldīšana finanšu instrumentos un kuras šādus ieguldījumus veic lielos apmēros; vai
  - 6.1.5. persona, kura citā valstī atzīta par profesionālu klientu saskaņā ar procedūru, kas līdzvērtīga šajā punktā noteiktajai.
- 6.2. Klientam, kas neatbilst iepriekšējā punktā 6.1. minētajiem kritērijiem, var piešķirt profesionāla klienta statusu, ja:
- 6.2.1. klients iesniedzis attiecīgu iesniegumu (klients var norādīt ieguldījuma pakalpojuma, darījuma vai produkta veidu, attiecībā uz kuru tas vēlas saņemt profesionāla klienta statusu);
  - 6.2.2. klients atbilst vismaz diviem no sekojošiem kritērijiem:
    - 6.2.2.1. klients ir veicis būtiska apmēra darījumus attiecīgajā tirgū – vismaz 10 darījumus ceturksnī iepriekšējo četru ceturksņu laikā;
    - 6.2.2.2. klienta finanšu instrumentu portfeļa vērtība, kas aptver finanšu līdzekļus un finanšu instrumentus, pārsniedz 500 000 eiro ekvivalentu latos pēc Latvijas Bankas noteiktā kursa;
    - 6.2.2.3. klientam ir vismaz vienu gadu ilga pieredze finanšu sektorā amatā, kurā nepieciešamas zināšanas attiecībā uz darījumiem un pakalpojumiem, ko klients plāno veikt vai saņemt kā profesionāls klients;
  - 6.2.3. ir attiecīgi izvērtēta šī klienta kompetence, zināšanas un pieredze, lai gūtu apliecinājumu, ka, ņemot vērā paredzēto darījumu vai pakalpojumu specifiku, klients patstāvīgi spēj pieņemt ieguldījumu lēmumu un apzinās attiecīgos riskus;
  - 6.2.4. Klients ir rakstveidā brīdināts par ieguldītāja tiesībām, ko klients var zaudēt, iegūstot profesionālā klienta statusu;
  - 6.2.5. klients ir parakstījis apliecinājumu, ka saņēmis iepriekšējā apakšpunktā 6.2.4. minēto brīdinājumu un apzinās šādu tiesību zaudējuma sekas; un
  - 6.2.6. attiecīgais ieguldījumu pakalpojumu sniedzējs un klients ir noslēguši rakstveida vienošanos par profesionālā klienta statusa piešķiršanu.
- 6.3. Klientam, kas atzīts par profesionālu klientu šajā punktā 6.2. minētajā kārtībā, tiek pieprasīts sniegt informāciju par tā darbībā notikušajām izmaiņām, kas var ietekmēt šī klienta atbilstību profesionāla klienta statusam izvirzītajām prasībām. Saņemot informāciju, ka klients vairs neatbilst profesionālam klientam izvirzītajām prasībām, tiek pieņemts lēmumus par šāda statusa atsaukšanu un klients par to tiek rakstveidā informēts.
- 6.4. Persona iegūst profesionāla klienta statusu, ja tā atsakās no tai piešķirtā tiesīga darījuma partnera statusa.

7. Tiesīgs darījuma partneris

- 7.1. Klientam tiek piemērots tiesīga darījuma partnera statuss, bet tikai attiecībā uz darījumu ar finanšu instrumentiem pieņemšanu, nodošanu izpildei un izpildi, gadījumos, ja:
  - 7.1.1. šī persona ir:

- 7.1.1.1. kredītiestāde;
  - 7.1.1.2. ieguldījumu brokeru sabiedrība;
  - 7.1.1.3. apdrošināšanas sabiedrība;
  - 7.1.1.4. ieguldījumu pārvaldes sabiedrība;
  - 7.1.1.5. pensiju fonds vai tā pārvaldes sabiedrība;
  - 7.1.1.6. jebkura cita finanšu iestāde, kas ir licencētas un darbību veic saskaņā ar finanšu pakalpojumus regulējošiem dalībvalsts vai ārvalsts normatīvajiem aktiem;
  - 7.1.1.7. komercsabiedrība, kuras pamatdarbība ir darījumu veikšana ar precēm vai atvasinātajiem preču instrumentiem uz pašu rēķina;
  - 7.1.1.8. komercsabiedrība, kas iespējas līgumu, nākotnes līgumu vai citos atvasināto instrumentu tirgos vai atvasinātā instrumenta bāzes aktīva tirgos veic tādus darījumus uz pašu rēķina, kuru vienīgais mērķis ir ierobežot finanšu risku atsavināto instrumentu tirgū, vai kas veic darījumus uz citu šo tirgu dalībnieku rēķina, kurus garantē un atbildību par šādu sabiedrību noslēgto līgumu izpildes nodrošināšanu uzņemas norēķinu sistēmas dalībnieki šajā tirgū;
  - 7.1.1.9. valsts valdība;
  - 7.1.1.10. valsts iestāde, kas pārvalda valsts parādu;
  - 7.1.1.11. centrālā banka; vai
  - 7.1.1.12. pārnacionāla organizācija; un
- 7.1.2. Banka informējusi šo personu par tai piešķirto tiesīga darījuma partnera statusu.
- 7.2. Klienti, kuriem šīs Politikas punktā 7.1. paredzētajā kārtībā ir piemērots tiesīga darījuma partnera statuss, ir tiesīgi pieprasīt Bankai piemērot profesionālā vai privātā klienta statusu.
- 7.3. Klientam piemēro tiesīga darījuma partnera statusu, bet tikai attiecībā uz darījumu ar finanšu instrumentiem pieņemšanu, nodošanu izpildei un izpildi, arī gadījumos, ja
- 7.3.1. Klients ir Politikas punktos 6.1.1.7., 6.1.1.8., 6.1.1.9., 6.1.2. vai 6.1.3. minētā persona;
  - 7.3.2. Banka ir saņēmusi attiecīgu Politikas iepriekšējā punktā 7.3.1. minētās personas piekrišanu tai piemērot tiesīga darījuma partnera statusu.
- 7.4. Ja punktā 7.3.1. minētā persona ir reģistrēta citā ES dalībvalstī, tad tai piemēro tāda klienta statusu, kāds tai piemērojams saskaņā ar šīs dalībvalsts normatīvajiem aktiem.

8. Klienta interešu aizsardzība

- 8.1. Klientiem, kuriem saskaņā ar šo Politiku kopumā vai noteiktā apjomā ir piemērots *privātā klienta statuss*, tiek nodrošināts augstākais klienta aizsardzības līmenis sekojošā veidā:
- 8.1.1. piemērojot ar klientu slēdzamā līguma par ieguldījumu pakalpojumu slēgšanu Likumā noteiktās obligātās satura un formas prasībās;
  - 8.1.2. piemērojot klientam adresētās informācijas nodošanas Likumā noteiktās obligātās formas un satura prasības;

- 8.1.3. pieprasot klientam informāciju (anketas), lai Banka spētu izvērtēt klienta kompetenci, pieredzi un zināšanām attiecībā uz saņemamajiem pakalpojumiem;
  - 8.1.4. piemērojot atbilstības un derīguma novērtējumu konkrētiem finanšu instrumentiem, tajā skaitā, īpaši privātā klienta vajadzībām paredzēto;
  - 8.1.5. piemērojot *Interesu konfliktu novēršanas politiku*, sniedzot ieguldījumu pakalpojumus;
  - 8.1.6. piemērojot *Ieguldījumu pakalpojumu rīkojumu izpildes politiku*, tajā skaitā, noteikta satura informācijas sniegšana īpaši privātajiem klientiem;
  - 8.1.7. izveidojot un uzturot privāto klientu sūdzību reģistru.
- 8.2. Klientiem, kuriem saskaņā ar šo Politiku kopumā vai noteiktā apjomā ir piemērots **profesionālā klienta statuss**, attiecīgais klienta aizsardzības līmenis tiek nodrošināts sekojošā veidā:
- 8.2.1. piemērojot ar klientu slēdzamā līguma par ieguldījumu pakalpojumu slēgšanu Likumā noteiktās obligātās satura un formas prasībās;
  - 8.2.2. piemērojot klientam adresētās informācijas nodošanas Likumā noteiktās obligātās formas un satura prasības;
  - 8.2.3. piemērojot atbilstības un derīguma novērtējumu konkrētiem finanšu instrumentiem;
  - 8.2.4. piemērojot *Interesu konfliktu novēršanas politiku*, sniedzot ieguldījumu pakalpojumus;
  - 8.2.5. piemērojot *Ieguldījumu pakalpojumu rīkojumu izpildes politiku*.
- 8.3. Klientiem, kuriem saskaņā ar šo Politiku kopumā vai attiecīgajā apjomā ir piemērots **tiesīgā darījuma partnera statuss**, tiek nodrošināts minimālais klienta aizsardzības līmenis, piemērojot *Interesu konfliktu novēršanas politiku*, sniedzot ieguldījumu pakalpojumus.

9. Atbildības sadalījums

- 9.1. Bankas padome ir atbildīga par Politikas apstiprināšanu un tās īstenošanas uzraudzību.
- 9.2. Bankas valde ir atbildīga par Politikas izstrādāšanas, ieviešanas un savlaicīgas pārskatīšanas nodrošināšanu.
- 9.3. Risku vadības departaments uzrauga ieguldījumu pakalpojumu klientu klasifikācijas noteikšanas procesa atbilstību normatīvajiem dokumentiem.
- 9.4. Finanšu vadības departaments nodrošina ar Politikas īstenošanu saistīto iekšējo normatīvo dokumentu izstrādāšanu.
- 9.5. Mārketinga departaments ir atbildīgs par Politikas savlaicīgu ievietošanu Bankas un Hipo fondu interneta mājas lapās.
- 9.6. Akciju sabiedrības „Ieguldījumu pārvaldes sabiedrība „Hipo fondi”” valde ir atbildīga par Politikas īstenošanu akciju sabiedrībā „Ieguldījumu pārvaldes sabiedrība „Hipo fondi””.
- 9.7. Iekšējā audita departaments sava darbības plāna ietvaros ir atbildīgs par Politikas realizācijas neatkarīgu uzraudzību Bankā un Hipo fondos.